

Οι στόχοι – εμπόδια:

**τα εμπόδια στη μάθηση ως στόχοι
των διδακτικών διαδικασιών**

Οι παραδοσιακοί διδακτικοί στόχοι

Εμπειρική τοποθέτηση στόχων ή Ταξινομίες διδακτικών στόχων

- Διάλυση των διδακτικών αντικειμένων
- Απουσία κριτηρίων ιεράρχησης
- Στόχοι ασύμβατοι με τα γνωστικά εμπόδια (;)

Η έννοια του εμποδίου

Τα εμπόδια: γνωστικοί, εμπειρικοί, ψυχολογικοί, επιστημολογικοί περιορισμοί οι οποίοι παρεμβάλλονται σε κρίσιμες στιγμές των μαθησιακών διαδικασιών και υψώνουν ανυπέρβλητα φράγματα στη μάθηση και τη διδασκαλία

- τα εμπόδια δεν παράγονται από την έλλειψη γνώσεων σε κάποιο αντικείμενο, αλλά αντιθέτως από την παρουσία νοητικών οντοτήτων οι οποίες αντιστέκονται και αποκλείουν την επιστημονική γνώση
- Το εμπόδιο δεν είναι άγνοια, αλλά μια πραγματική γνώση η οποία, σε ορισμένες συνθήκες, θα λειτουργούσε αρκετά καλά ως εργαλείο της σκέψης

Η έννοια του **στόχου – εμποδίου**

Πότε ένας στόχος έχει διδακτικό ενδιαφέρον;

- Για τον J. L. Martinand (1986), είτε στο επίπεδο του μακρο-σχεδιασμού είτε στο επίπεδο του μικρο-σχεδιασμού, μπορούμε να επιλέγουμε αυτούς τους στόχους οι οποίοι αντιστοιχούν σε εμπόδια που θέλουμε να υπερβούμε
- Οι διδακτικοί στόχοι που αντιστοιχούν σε εμπόδια είναι οι **στόχοι – εμπόδια**

Η επιλογή των **στόχων-εμποδίων** βασίζεται σε δύο αφετηριακές υποθέσεις:

- Η πρώτη σχετίζεται με το πλήθος
- Η δεύτερη με την ποιότητα

Οι δύο υποθέσεις:

1. Υπάρχει περιορισμένος αριθμός αποφασιστικών προόδων, άρα και στόχων-εμποδίων, οι οποίες:

- δεν συντελούνται αυθόρμητα αλλά διαμέσου ειδικών διδακτικών παρεμβάσεων
- κρίνουμε ότι έχουν καθοριστική σημασία επιστημονικής ή τεχνολογικής σκέψης, στάσεων και δεξιοτήτων

2. Σε μια δεδομένη στιγμή της διδακτικής διαδικασίας υπάρχει ένα αποφασιστικό εμπόδιο και προς αυτό πρέπει να στρέψουμε τις προσπάθειές μας:

- τα εμπόδια αυτά μπορεί να είναι γνώσεων, μεθόδων, δεξιοτήτων, στάσεων
- χρειάζεται σταθερή προσήλωση στην παραδοχή ότι δεν εργαζόμαστε με τη σκέψη των παιδιών σε παρθένο έδαφος αλλά σε προϋπάρχουσες παραστάσεις

Πως εργαζόμαστε με τους **στόχους-εμπόδια** (Astolfi & Develay 1989);

- 1) Εντοπίζουμε τα εμπόδια μιας μαθησιακής διαδικασίας, χωρίς να τα ελαχιστοποιούμε ή να τα υπερεκτιμούμε.
- 2) Ορίζουμε αντιστρόφως και με δυναμικό τρόπο τη νοητική πρόοδο που αντιστοιχεί σε μια ενδεχόμενη υπέρβασή τους.
- 3) Επιλέγουμε μεταξύ των διαφόρων εμποδίων που έχουμε εντοπίσει, αυτό ή αυτά που φαίνονται υπερβάσιμα κατά τη διάρκεια μιας διδακτικής δραστηριότητας και που μπορούν να οδηγήσουν στην παραγωγή αποφασιστικών νοητικών προόδων.

4) Προσδιορίζουμε ως στόχο την υπερπήδηση του συγκεκριμένου εμποδίου το οποίο κρίναμε ως υπερβάσιμο.

5) Τοποθετούμε αυτόν το στόχο μεταξύ των οικογενειών στόχων τις οποίες διακρίνουν οι κλασικές ταξινομίες και επιλέγουμε την κύρια όψη του στόχου-εμποδίου προτάσσοντάς την πάντα μεταξύ των άλλων (στόχοι σχετικοί με στάσεις, μεθόδους, γνώσεις, δεξιότητες, πρόσκτηση κωδίκων κλπ).

6) "Μεταφράζουμε" αυτόν το στόχο με λειτουργικούς όρους με βάση τις κλασικές μεθοδολογίες διαμόρφωσης, σχηματισμού και διατύπωσης στόχων.

7) Συγκροτούμε μια ή περισσότερες πειραματικές διατάξεις, συναφείς με αυτόν τον στόχο, όπως επίσης και διατάξεις οι οποίες θα μας επιτρέψουν διαδικασίες επανόρθωσης σε περίπτωση δυσκολιών